

Ref. K. 10/10
Vedlegg K-Sak 7/10

KS drøfter neste års statsbudsjett med regjeringen

Tema for det første konsultasjonsmøtet 2010 er rammene for kommuneopplegget i kommende års statsbudsjett. Et notat fra det tekniske beregningsutvalget for kommunesektorens økonomi (TBU) danner hovedgrunnlag for drøftelsene 2. mars.

Rammene for kommuneopplegget tas opp gjennom en drøfting av den økonomiske situasjonen i kommunesektoren, demografi, inntektsmuligheter, effektivisering (makroperspektiv), sammensetningen av kommunesektorens inntekter og generelle synspunkter på kommuneopplegget i neste års statsbudsjett. I dette møtet er det kun Finansdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet som deltar fra statens side.

KS har gitt følgende innspill til regjeringen foran møtet:

Debatt om velferdstjenestene

KS har merket seg signaler fra regjeringen om behovet for å vende tilbake til handlingsregelen for bruk av oljepenger i løpet av få år. Dette vil i så fall kreve lavere vekst i de offentlige utgiftene enn hva som har vært tilfelle de seneste årene, gitt at det samlede skatte- og avgiftsnivået ikke skal økes.

KS er opptatt av at velferdssamfunnet innrettes slik at det er bærekraftig også når den årlige veksten i antallet eldre over 80 år tiltar fra rundt 2020. Jo mer vi øker kvaliteten, blant annet gjennom standardkrav og rettigheter til offentlige tjenestetilbud før 2020, jo større problemer vil vi få med finansieringen av tjenestetilbudene på lang sikt. Dette er noe av bakgrunnen for KS' forslag om å opprette en velferdskomisjon. KS mener det må etableres arenaer som kan sikre en bred offentlig debatt om fremtidens velferdstjenester.

Sykefraværet koster for mye

Kommunesektoren har for høyt sykefravær. KS har tatt opp arbeidet med nærvær og redusert fravær med alle landets ordførere og har tilbudt kommunene bistand i arbeidet med blant annet å få flere sykemeldte tilbake i arbeid. Også den nye IA-avtalen skal bidra til dette ved at graderte sykemeldinger blir hovedregelen. Kommunene ser betydelige utfordringer med å tilrettelegge arbeidet for delvis sykemeldte og KS vil se nærmere på gode modeller for hvordan dette skal løses.

Konsekvenser av lavere inntektsvekst i 2011

Kommunesektoren har startet året med høy aktivitet, høy gjeld, økende rentenivå og et netto driftsresultat fortsatt under de anbefalte tre prosent. Dette til tross for ekstraordinært høye finansinntekter som følge av (papir)gevinster på verdipapirer i 2009, samt avsatte midler på ikke fullførte prosjekter igjennom tiltakspakken. Sektoren får i 2011 betydelige merutgifter (ca. kr 2,4 mrd.) for å tilpasse tjenestetilbudet til et økende antall innbyggere og endret befolkningssammensetning. Dersom sektoren skal innrette seg på lavere inntektsvekst for 2011 enn i 2010, må staten etter KS' mening bidra med følgende:

- En større del av veksten må komme som frie inntekter (skatt og rammetilskudd).
- De føringer som anses nødvendige for bruk av frie inntekter, må komme i kommuneproposisjonen.
- Dersom den økonomiske situasjonen tilsier at det ikke er rom for en generell forbedring av tjenestetilbudet, må Regjeringen tydelig kommunisere dette.
- Målsetningen i konsultasjonsordningen om å redusere statlig detaljstyring, må følges opp i praksis.
- Regjeringen må gi kommunesektoren økt forutsigbarhet ved å gi signaler lengre enn det ettårige perspektivet i statsbudsjettet.

Lokalt utviklingsarbeid

KS legger til grunn at eventuell styrking av ressursinnsatsen i deler av tjenestetilbudet, uten tilførsel av frie midler utover hva som følger av demografisk utvikling, på kort sikt primært vil måtte skje gjennom tilsvarende kostnadskutt og reduksjoner i tjenestetilbudet på andre områder. KS tilbyr kommunene bistand til utviklingsarbeid, blant annet gjennom Effektiviseringsnettverkene og den nyetablerte Innovasjonsalliansen.

Samhandlingsreformen

Det er en felles forutsetning at statlige reformer og pålegg fullfinansieres fra statens side. Når det gjelder Samhandlingsreformen er det viktig at det avsettes midler i forkant av reformen for å framskaffe mer kunnskap, blant annet gjennom pilotforsøk. KS ser dette som en forutsetning for at reformen gjennomføres med best mulig resultat, samfunnsøkonomisk og for brukerne.

Nytt inntektssystem

KS er opptatt av at det er størst mulig åpenhet om arbeidet med nye kostnadsnøkler i inntektssystemet. Kommunesektoren skal ha tillit til at utgiftsutjevningen er basert på best mulig faglig grunnlag. KS forutsetter at alle beregninger knyttet til de nye kostnadsnøkler foreligger senest når kommuneproposisjonen legges frem.

Alle dokumenter som legges frem i forbindelse med konsultasjonsmøtet blir publisert på ks.no så snart de er klare. Dette gjelder blant annet KS' regnskapsundersøkelse for 2009, notatet fra TBU og referat fra møtet.